

Ref: 19/04976-14 aa333

Dato: 29.09.2020

Referat fra møte i hovedutvalget for kirkelig organisering 27. august 2020

Dato: 27. august 2020

Tid: 10:00–17:30

Sted: Clarion Hotell Oslo

Til stede fra hovedutvalget:

Morten Müller-Nilsen (leder), Oddbjørn Eide, Martin Enstad, Torbjørn Backer Hjorthaug, Anders Hovind (via video), Marit Halvorsen Hougsnæs, Ann Kristin Langeland, Britt Skjelbred, Bjørn Solberg, Tone Merete Sønsterud og Olav Fykse Tveit.

Øvrige deltakere:

Inger Kari Stensrud (prosjektdirektør), Ingrid Vad Nilsen, Jan Rune Fagermoen, Bjarne Neerland, Helge K. Nylenna, Ulla Schmidt (via video), Bjørn Arthur Brox (Agenda Kaupang, sak 9), Helle C. Parelius (Agenda Kaupang, sak 9), Tom E. Markussen (Agenda Kapang, sak 9), Kristian Kopperud, Kristian Myhre og Andreas Henriksen Aarflot (ref.).

Agenda

1. Åpning ved leder for hovedutvalget

Leder for hovedutvalget (HU) Morten Müller-Nilsen ønsket velkommen til møtet. Han innledet om målsetningene for møtet samt dagens agenda.

Det ble kommentert at det ville ha vært nyttig for hovedutvalget om det ble satt av mer tid til diskusjon av materielle spørsmål på dette møtet enn det det var planlagt, fordi det er en del temaer som vil bli tidkrevende å diskutere i hovedutvalget.

HU-leder viste til at dagsorden var satt, men var åpen på at det kunne ha vært gjort annerledes. Prosessen er lagt opp slik at arbeidsgruppene skal jobbe ferdig før hovedutvalget begynner å ta stilling til ulike spørsmål, for å unngå at hovedutvalget lander for tidlig. Det handler også om å gi innspillsmøtene en påvirkning på det som hovedutvalget skal gjøre utover høsten.

2. Godkjenning av referat

Referatet fra forrige møte ble sendt ut 26. august 2020. Det ble fremmet et forslag om å rette en datofeil. Det ble også spilt inn at det er ønskelig å få referatet fra møtet i hovedutvalget kort tid etter møtet.

Vedtak

Hovedutvalget godkjente referatet med de endringer som fremkom i møtet.

3. Presentasjon av status i arbeidsgruppe 1

Arbeidsgruppeleder Marit Halvorsen Hougsnæs orienterte om status og problemstillinger i arbeidsgruppe 1. Arbeidsgruppen har hatt to møter siden siste møte i hovedutvalget. Utkast til rapport på punkt 1, 2 og 6 i mandatet nærmer seg ferdigstilling og de har utarbeidet et utkast til tekst på mandatets punkt 4 om ledermodeller, samt ordninger for tilsetting.

Arbeidsgruppen opplever at det er stor arbeidsmengde, mange vanskelige temaer og kort tidsfrist, men rapporterer at det ser ut til at den klarer å enes om hvordan ulike løsningsforslag skal beskrives.

4. Presentasjon av status i arbeidsgruppe 2

Arbeidsgruppeleder Britt Skjelbred orienterte om status og problemstillinger i arbeidsgruppe 2. Arbeidsgruppen har hatt to møter siden sist møte i hovedutvalget, hvor biskopens rolle i de ulike modellene for organisering er diskutert. Arbeidsgruppen har kommet langt i arbeidet, og utarbeidet en nyansert rapport. I prosessen har ulike alternativer har vært skrevet to ganger fra to ulike innfallsvinkler, noe som har vært klargjørende når det gjelder å få frem viktige hensyn og konsekvenser. Arbeidsgruppen er optimistisk med tanke på å fullføre rapporten innen tidsfristen.

5. Presentasjon av status i arbeidsgruppe 3

Arbeidsgruppeleder Bjørn Solberg orienterte om status og problemstillinger i arbeidsgruppe 3. Arbeidsgruppen har hatt to møter siden sist møte i hovedutvalget, hvor arbeidsgruppa har diskutert alle sider av arbeidsgruppens mandat. Arbeidsgruppen vil presentere ulike alternativer når det gjelder sammensetningen av prostifellesråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet. Arbeidsgruppen tar til etterretning at mandatet slår fast at «bispedømmerådet skal bestå», men vil presentere forskjellige alternativer for valg, inkludert ren oppnevning og løsrevet fra Kirkemøtet. Det er planlagt to møter til før leveringsfristen. Arbeidsgruppen er optimistiske til å komme i mål.

6. Presentasjon av status i arbeidsgruppe 4

Arbeidsgruppeleder Ann Kristin Langeland orienterte om status for og problemstillinger i arbeidsgruppe 4. Arbeidsgruppa har hatt et møte siden sist møte i hovedutvalget, og har planlagt et nytt møte den 28. august. Arbeidsgruppen har særlig diskutert spørsmål rundt pensjon, mva.-kompensasjon og tjenesteytingsavtaler, og det har vært gode drøftinger i arbeidsgruppen. På neste møte vil arbeidsgruppen diskutere modeller og møte Agenda Kaupang for å diskutere deres foreløpige kartlegging av ressursbruken i Den norske kirke.

7. Status innspillmøter – gjennomgang av opplegget og tilbakemeldinger så langt

Prosjektdirektør Inger Kari Stensrud orienterte om opplegget for innspillmøtene. Det gjennomføres:

- Fem digitale møter for rådsmedlemmer, frivillige og øvrige interessenter.
- To innspillmøter for proster og kirkeverger, med lokale fellessamlinger i regi av prost
- To digitale innspillmøter for fellesrådsansatte og menighetsprester
- Et digitalt innspillmøte for ansatte på bispedømmekontor og i Kirkerådets sekretariat mfl.

Totalt blir det gjennomført ti innspillmøter, og alle blir gjennomført digitalt. Det er noen litt forskjellige problemstillinger avhengig av målgruppen for møtet. Nærmere info finnes på [denne lenken](#). Det ble også orientert om de innspillmøtene som hadde vært gjennomført hittil, hvor inntrykket er at man når ut til mange deltakere.

Noen av medlemmene i hovedutvalget hadde deltatt på det første innspillmøtet, og ga noen tilbakemeldinger om hvordan det hadde fungert å være med som deltaker.

8. Samarbeid om felles IKT-satsing i Den norske kirke

Bjarne Neerland, utviklingsdirektør for IKT i Kirkerådet, ga en presentasjon om Den norske kirkes digitale utfordring. Digitaliseringsarbeidet i kirken skal understøtte alle våre mål, slik de er fastsatt av Kirkemøtet. All tjenesteyting for å nå disse målene på en best mulig måte krever økt digitalisering. Hver enhet i Den norske kirke tar i prinsippet egen beslutning og har egen finansiering av IKT-systemene. Noen få systemer er unike fellesløsninger; Medlemsregisteret, trosopplæringsløsning, Kirkebakken (intranettet). Ellers er all beslutning om valg og bruk av system fellelrådernes eget valg. Hvert fellesråd bruker sikkert mer enn 10 systemer, så det blir 3500 enkeltbeslutninger om valg av system.

Kirken bruker i dag ca. 200 millioner i året på IKT, hvor ca. 160 millioner er i fellelrådene. Lite eller ingenting av disse brukes på utvikling og innovasjon. Passivt eierskap leder til at kirken overlater utviklingen til leverandørene. Han pekte på at hvis vi mener at teknologi er en viktig del av tjenesteutviklingen, må vi ta et helt annet grep både i forhold til finansiering og styring.

Den mest samordnede ordningen innen IKT-satsningen kirken har i dag, er felles ordning for personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke. I disse dager sendes det ut tilknytningsavtaler til signering hos alle fellelråd; ordningen forutsetter at det etableres en avtale ca. 350 avtaler med hvert enkelt fellelråd.

Hovedutvalget tok presentasjonen og synspunktene til orientering.

9. Kartlegging av ressursbruken i Den norske kirke – presentasjon fra Agenda Kaupang

Agenda Kaupang har på oppdrag fra hovedutvalget sammenstilt den driftsøkonomien i kirkelige fellelråd og rettssubjektet Den norske kirke med 2018-tall etter forskjellige metoder; resultatregnskap, regnskap etter oppgave, regnskap etter organisasjonsledd. Menighetsrådenes regnskap er holdt utenfor, det samme er balansen og investeringsregnskapet. Regnskapet er ført etter kommunale regler. Bjørn Arthur Brox presenterte foreløpige resultater fra Agenda Kaupangs kartlegging av ressursbruken i Den norske kirke og samarbeidsrelasjoner mellom kirke og kommune.

Hovedutvalget tok de foreløpige funnene til orientering. Videre distribusjon og kommunikasjon av funn er gjenstand for diskusjon internt i arbeidsgruppe 4 og i HU før innholdet kan distribueres.

10. OVF-saken – kan overføring av eiendom fra OVF til Den norske kirke ha betydning for organiseringsspørsmålet?

Jan Rune Fagermoen, avdelingsdirektør i Kirkerådets forvaltningsavdeling, orienterte om prosessen med fradeling av OVF-eiendom som en oppfølging av Stortingets enstemmige vedtak til stortingsmeldingen om Opplysningsvesenets fond (Meld. nr. 29 (2018–2019) *Opplysningsvesenets fond*). Det vil trolig komme et forslag til lovendring av OVF-loven på høring i høst og vedtas våren 2021. Det skal rapporteres tilbake til Stortinget på hele opplegget.

Som en oppfølging av vedtaket har departementet nedsatt et prosjekt for utskillelse av de eiendommer som skal overføres til Den norske kirke. Prosessen ledes av Sven Ole Fagernæs, tidl. regjeringsadvokat. OVF er representert med direktør og to personer. Kirkerådets direktør Ingrid Vad Nilsen er forhandlingsleder fra Den norske kirke, med Knut Are Hole fra KA og Jan Rune Fagermoen i delegasjonen. Frist for fase 1 er 1. juli 2021 og gjennomføring vil skje over de neste fire årene etter dette. Videre skal det etableres et

«kirkebevaringsprogram». Verdien av OVF skal brukes på dette programmet, som vil gå over mange år og utgjøre flere mrd.

Hvordan resultatet av utskillellesprosessen kan påvirke organiseringsspørsmålet, handler for det meste om hvilke rettssubjekt eiendommene skal overdras til, og hvordan eiendomsforvaltningen blir organisert. Sentrale spørsmål antas å være:

- Hvordan kan det etableres en optimal forvaltning av eiendommer (over hele landet), og hvordan bruke fellesrådenes eiendomskompetanse inn i en slik forvaltning?
- Hvordan kan vi organisere oss for å være en best mulig kulturminneforvalter?
- Kan et kirkebevaringsprogram med store verdier, og tung kompetanse involvert, brukes til å styrke nye enheter?

Hovedutvalget tok presentasjonen og synspunktene til orientering.

11. Korleis kan etablering av eit prostifellesråd styrkje samhandlinga både lokalt og i heile kyrkjeorganisasjonen, både horisontalt og vertikalt?

Biskop Olav Fykse Tveit, preses i Bispemøtet, innledet til en samtale i hovedutvalget om hvordan etablering av et prostifellesråd kan styrke samhandlingen både lokalt og i hele kirkeorganisasjonen, både horisontalt og vertikalt. Han pekte på at prosessen med ny kirkelig organisering må ta utgangspunkt i hva vi vil oppnå, hva som motiverer alle ledd til å bli med i forandringen vi alle blir med i. Det handler om å lage en organisering som gir en bedre kirke. Det er mange definisjoner for hva vi er. Vi er en folkekirke, vi har ett læregrunnlag, vi har en visjon, vi er tilstede i hele Norge, vi er en soknekirke. Det er mange ting som definerer oss. Vi skal være ett i tro, ett i tjeneste, ett i mangfold, teologisk, kulturelt og geografisk. Vi har et kall til å vise at vi er en kirke i Norge. Kunne man kalt denne prosessen en samhandlingsreform? Vi har et klart mål om mer samhandling i denne prosessen. Samhandlingsreformen i helsevesenet hadde det utgangspunktet at den hadde pasienten i sentrum, at helsevesenet er til for pasienten. Det er en utfordring for oss også: Vi må som kirke sette de vi er kirke for i sentrum, altså sette kirkemedlemmene i sentrum. Vi starter ikke på bar bakke. Det er mye god samhandling u det daglige liv i De norske kirke. En slik prosess må fokusere på hva som ikke fungerer, men må også ta tak i det som fungerer. Prosessen med kirkelig organiseringen er ikke en ny reformprosess, men en ny fase i mange reformprosesser. Vi kommer fra en reformprosess over mange år og tiår, og har med oss en institusjonell arv og institusjonell kapital vi har vunnet frem gjennom krevende reformprosesser. Reformprosessene har ført til overdragelse av myndighet til kirkelige organer, og da blir spørsmålet: Hvordan skal kirken selv organisere seg nå? Hvordan skal man sikre samhandling for å ivareta denne myndigheten? Nå må hele kirken samarbeide, og vi må få til en samhandlingsprosess i hele kirken hvor vi bygger på det vi allerede har oppnådd. Dette er ikke tidspunktet for å gå langt inn i konklusjoner, men hovedutvalget må se hvordan vi kan utvikle det potensialet vi har og forvalte den institusjonelle kapitalen vi har i vår kirke.

Innledningen ble fulgt av en samtale i mindre grupper og i plenum hvor medlemmene av hovedutvalget diskuterte videre om hvordan samhandling best kan skje i prosessen, med utgangspunkt i innledningen fra preses.

12. Plan for høsten

HU-leder presenterte utkast til arbeidsplan for høsten og vinteren.

Kommentarer i møtet:

- Det ble spilt inn et behov for å utvide januarmøtet til et todagersmøte for at hovedutvalget skal få tid til å behandle de viktige problemstillingene.

- Det ble spilt inn at når møter legges til menighetshus i Oslo, innebærer det at en del ekstra kollektivreise for de som kommer utenbys fra. Av hensyn til smittevern, kan møtene med fordel legges til lokaler i nærheten av Oslo S.
- Det ble spilt inn at de som tilrettelegger møtet på Granavolden bør trekke ut tverrgående problemstillinger som flere av gruppene har jobbet med fra flere perspektiv, slik at det kan bli noen temabaserte og ikke arbeidsgruppestrukturerte samtaler.

13. Egne spørsmål for hovedutvalget

HU-leder og prosjektdirektør Inger Kari Stensrud viste til at det er noen spørsmål fastlagt i mandatet for hovedutvalget som ikke er fordelt til noen av arbeidsgruppene. Hovedutvalget diskuterte hvilke temaer det var viktig at hovedutvalget selv utreder/belyser.

Hovedutvalget bør selv gjøre vurderinger av bl.a. følgende temaer:

- Oppgavefordeling mellom menighetsrådene og det nye fellesorganet for soknene (mandatet punkt 2)
- Oppgavefordeling mellom kirkelige organer generelt.
- Hvordan ivareta riktig kompetanse på riktig nivå.
- Frivillighet
- Ivaretagelse av samisk kirkeliv

Videre ble det kommentert at hovedutvalget på oktobermøtet bør diskutere om hovedutvalget bør ha en egen prosess med KS eller andre interessenter.

14. Veien videre

Frist for levering av arbeidsgruppenes delrapporter er senest 30. september kl. 2359. Delrapportene legges ut offentlig på kirken.no. Arbeidsgruppelederne uttaler seg på vegne av arbeidsgruppene om delrapportene.